

Metody przetwarzania i analizy danych w R

Łukasz Wawrowski

Contents

Wprowadzenie	5
1 Wprowadzenie	7
1.1 Narzędzie	7
1.2 Cele analiz	7
2 Testowanie hipotez	9
2.1 Hipoteza statystyczna	9
2.2 Poziom istotności i wartość p	9
2.3 Testy parametryczne i nieparametryczne	9
3 Regresja	11
3.1 Regresja prosta	11
3.2 Regresja wieloraka	11
4 Grupowanie	25
4.1 Metoda k-średnich	25
4.2 Metoda hierarchiczna	25
5 Klasyfikacja	27
5.1 Drzewa klasyfikacyjne	27
5.2 KNN	27
6 Materiały z zajęć	29
6.1 28.10.2018	29
6.2 18.11.2018	29
6.3 16.12.2018	29
6.4 26.01.2019	29

Wprowadzenie

Literatura podstawowa:

- Przemysław Biecek - *Przewodnik po pakiecie R*
- Marek Gągolewski - *Programowanie w języku R. Analiza danych, obliczenia, symulacje.*
- Garret Golemund, Hadley Wickham - *R for Data Science* (polska wersja)

Literatura dodatkowa:

- inne pozycje po polsku
- inne pozycje po angielsku

Internet:

- R-bloggers
- rweekly

Chapter 1

Wprowadzenie

1.1 Narzędzie

- darmowe
- wszechstronne
- wsparcie społeczności
- wersja desktopowa i serwerowa

czyli **R** - środowisko do obliczeń statystycznych i wizualizacji wyników

- strona projektu: r-project.org
- świetne IDE: RStudio
- wersja przeglądarkowa: rstudio.cloud

R + Python

1.2 Cele analiz

Podstawowe:

- wnioskowanie statystyczne - porównywanie grup
- regresja - poszukiwanie związków
- klasyfikacja - przyporządkowanie do grup
- grupowanie - poszukiwanie grup
- prognozowanie - patrzenie w przyszłość

Inne:

- analiza języka naturalnego
- rozpoznawanie obrazów
- analiza koszykowa
- ...

1.2.1 Eksporacja danych

Pakiet `tidyverse`

```
library(tidyverse)
```

- analiza częstości dla zmiennych jakościowych
- analiza struktury dla zmiennych ilościowych

Case study: Wybory 2018

Chapter 2

Testowanie hipotez

2.1 Hipoteza statystyczna

Przypuszczenie dotyczące własności analizowanej cechy, np. średnia w populacji jest równa 10, rozkład cechy jest normalny.

Formuluje się zawsze dwie hipotezy: hipotezę zerową (H_0) i hipotezę alternatywną (H_1). Hipoteza zerowa jest hipotezą mówiącą o równości:

$$H_0 : \bar{x} = 10$$

Z kolei hipoteza alternatywna zakłada coś przeciwnego:

$$H_1 : \bar{x} \neq 10$$

Zamiast znaku nierówności (\neq) może się także pojawić znak mniejszości ($<$) lub większości ($>$).

2.2 Poziom istotności i wartość p

Hipotezy statystyczne weryfikuje się przy określonym poziomie istotności α , który wskazuje maksymalny poziom akceptowalnego błędu (najczęściej $\alpha = 0,05$).

Większość programów statystycznych podaje w wynikach testu wartość p. Jest to prawdopodobieństwo uzyskania obserwowanych wyników przy założeniu prawdziwości hipotezy zerowej.

Generalnie jeśli $p < \alpha$ - odrzucamy hipotezę zerową.

Krytyka wartości p

2.3 Testy parametryczne i nieparametryczne

Testy statystyczne dzielą się na dwie grupy:

- parametryczne, które wymagają spełnienia założeń, ale są dokładniejsze,
- nieparametryczne, które nie wymagają tylu założeń, ale są mniej dokładne.

Chapter 3

Regresja

3.1 Regresja prosta

Na podstawie danych dotyczących informacji o doświadczeniu i wynagrodzeniu pracowników zbuduj model określający ‘widełki’ dla potencjalnych pracowników o doświadczeniu równym 8, 10 i 11 lat.

regresja_prosta.Rmd

cały projekt

3.1.1 Zadanie

Dla danych dotyczących sklepu nr 77 opracuj model zależności sprzedaży od liczby klientów. Ile wynosi teoretyczna sprzedaż w dniach, w których liczba klientów będzie wynosiła 560, 740, 811 oraz 999 osób?

3.2 Regresja wieloraka

Na podstawie danych dotyczących zatrudnienia opracuj model, w którym zmienną zależną jest bieżące wynagrodzenie. Jaka cecha ma największy wpływ na tę wartość?

Opis zbioru:

- id - kod pracownika
- plec - płeć pracownika (0 - mężczyzna, 1 - kobieta)
- data_urodz - data urodzenia
- edukacja - wykształcenie (w latach nauki)
- kat_pracownika - grupa pracownicza (1 - ochroniarz, 2 - urzędnik, 3 - menedżer)
- bwynagrodzenie - bieżące wynagrodzenie
- pwynagrodzenie - początkowe wynagrodzenie
- staz - staż pracy (w miesiącach)
- doswiadczenie - poprzednie zatrudnienie (w miesiącach)
- zwiazki - przynależność do związków zawodowych (0 - nie, 1 - tak)
- wiek - wiek (w latach)

Wczytanie bibliotek `tidyverse`, `readxl` oraz danych.

```
library(tidyverse)
library(readxl)
```

```
options(scipen = 100)

pracownicy <- read_xlsx("data/pracownicy.xlsx")

pracownicy2 <- pracownicy %>%
  filter(!is.na(wiek)) %>%
  select(-id, -data_urodz) %>%
  mutate(plec=as.factor(plec),
         kat_pracownika=as.factor(kat_pracownika),
         zwiazki=as.factor(zwiazki))

summary(pracownicy2)
```

##	plec	edukacja	kat_pracownika	bwynagrodzenie	pwynagrodzenie
##	0:257	Min. : 8.00	1:362	Min. : 15750	Min. : 9000
##	1:216	1st Qu.:12.00	2: 27	1st Qu.: 24000	1st Qu.:12450
##		Median :12.00	3: 84	Median : 28800	Median :15000
##		Mean :13.49		Mean : 34418	Mean :17009
##		3rd Qu.:15.00		3rd Qu.: 37050	3rd Qu.:17490
##		Max. :21.00		Max. :135000	Max. :79980
##		staz	doswiadczenie	zwiazki	wiek
##	Min. :63.00	Min. : 0.00	0:369	Min. :24.00	
##	1st Qu.:72.00	1st Qu.: 19.00	1:104	1st Qu.:30.00	
##	Median :81.00	Median : 55.00		Median :33.00	
##	Mean :81.14	Mean : 95.95		Mean :38.67	
##	3rd Qu.:90.00	3rd Qu.:139.00		3rd Qu.:47.00	
##	Max. :98.00	Max. :476.00		Max. :66.00	

W zmiennej wiek występował brak danych, który został usunięty. Usunięto także kolumny, które nie przydadzą się w modelowaniu. Ponadto dokonujemy przekształcenia typu cech, które są jakościowe (pleć, kat_pracownika, zwiazki) z typu liczbowego na czynnik/faktor, który będzie poprawnie interpretowany przez model.

W modelu zmienna zależna to `bwynagrodzenie`, natomiast jako zmienne niezależne bierzemy pod uwagę wszystkie pozostałe cechy.

```
model <- lm(bwynagrodzenie ~ ., pracownicy2)
summary(model)
```

```
##
## Call:
## lm(formula = bwynagrodzenie ~ ., data = pracownicy2)
##
## Residuals:
```

##	Min	1Q	Median	3Q	Max
##	-23185	-3041	-705	2591	46295

```
##
## Coefficients:
```

##		Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
##	(Intercept)	-4764.87418	3590.49652	-1.327	0.18514
##	plec1	-1702.43743	796.51779	-2.137	0.03309 *
##	edukacja	482.43603	160.83977	2.999	0.00285 **
##	kat_pracownika2	6643.17910	1638.06138	4.056	0.00005869172850407 ***
##	kat_pracownika3	11169.64519	1372.73990	8.137	0.000000000000000377 ***
##	pwynagrodzenie	1.34021	0.07317	18.315	< 0.0000000000000002 ***

```
## staz          154.50876      31.65933    4.880  0.00000145958620443 ***
## doswiadczenie -15.77375       5.78369   -2.727      0.00663 **
## zwiazki1      -1011.55276    787.80884   -1.284      0.19978
## wiek          -64.78787     47.88015   -1.353      0.17668
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## Residual standard error: 6809 on 463 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.8444, Adjusted R-squared:  0.8414
## F-statistic: 279.1 on 9 and 463 DF,  p-value: < 0.00000000000000022
```

Tak zbudowany model wyjaśnia 84% zmienności bieżącego wynagrodzenia, ale nie wszystkie zmienne są w tym modelu istotne.

Parametry regresji mają następujące interpretacje:

- plec1 - kobiety zarabiają przeciętnie o 1702,44 zł mniej niż mężczyźni,
- edukacja - wzrost liczby lat nauki o rok powoduje średni wzrost bieżącego wynagrodzenia o 482,44 zł
- kat_pracownika2 - pracownicy o kodzie 2 (urzędnik) zarabiają średnio o 6643,18 zł więcej niż pracownik o kodzie 1 (ochroniarz)
- kat_pracownika2 - pracownicy o kodzie 3 (menedżer) zarabiają średnio o 11169,65 zł więcej niż pracownik o kodzie 1 (ochroniarz)
- pwynagrodzenie - wzrost początkowego wynagrodzenia o 1 zł powoduje przecięny wzrost bieżącego wynagrodzenia o 1,34 zł
- staz - wzrost stażu pracy o miesiąc skutkuje przeciętnym wzrostem bieżącego wynagrodzenia o 154,51 zł
- doswiadczenie - wzrost doświadczenia o miesiąc powoduje średni spadek bieżącego wynagrodzenia o 15,77 zł
- zwiazki1 - pracownicy należący do związków zawodowych zarabiają średnio o 1011,55 zł mniej aniżeli pracownicy, którzy do związków nie należą
- wiek - wzrost wieku pracownika o 1 rok to przecięnym spadek bieżącego wynagrodzenia o 64,79 zł

Wszystkie te zależności obowiązują przy założeniu *ceteris paribus* - przy pozostałych warunkach niezmiennych.

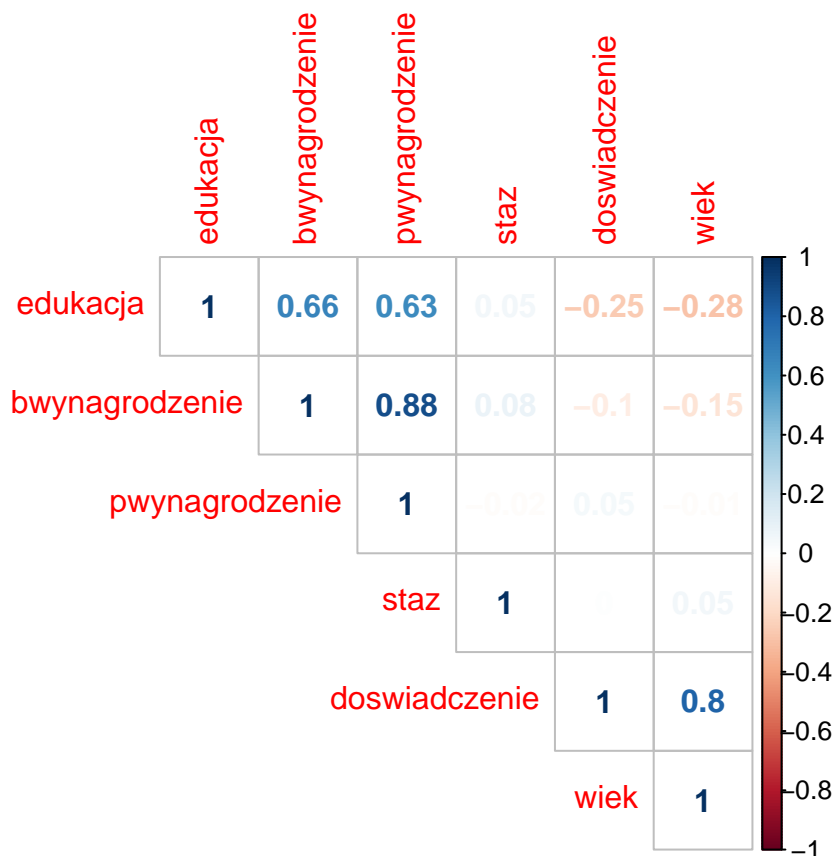
Ten model wymaga oczywiście ulepszenie do czego wykorzystamy m.in. pakiet `olsrr`.

Pierwszą kwestią, którą się zajmiemy jest współliniowość zmiennych. W regresji zmienne objaśniające powinny być jak najbardziej skorelowane ze zmienną objaśnianą, a możliwie nieskorelowane ze sobą. W związku z tym wybieramy ze zbioru wyłącznie cechy ilościowe, dla którym wyznaczymy współczynnik korelacji liniowej Pearsona.

```
library(corrplot)
library(olsrr)

korelacje <- pracownicy2 %>%
  select(-c(plec, kat_pracownika, zwiazki)) %>%
  cor()

corrplot(korelacje, method = "number", type = "upper")
```


Możemy zauważyć, że wartości bieżącego wynagrodzenia są najsilniej skorelowane z wartościami wynagrodzenia początkowego. Także doświadczenie i wiek są silnie ze sobą związane, co może sugerować, że obie zmienne wnoszą do modelu podobną informację.

W związku z tym powinniśmy wyeliminować niektóre zmienne z modelu pozostawiając te najważniejsze. Wyróżnia się trzy podejścia do tego zagadnienia:

- ekspercki dobór cech,
- budowa wszystkich możliwych modeli i wybór najlepszego według określonego kryterium,
- regresja krokowa.

W przypadku budowy wszystkich możliwych modeli należy pamiętać o rosnącej wykładniczo liczbie modeli - $2^p - 1$, gdzie p oznacza liczbę zmiennych objaśniających. w rozważanym przypadku liczba modeli wynosi 255.

```
wszystkie_modely <- ols_step_all_possible(model)
```

W uzyskanym zbiorze danych są informacje o numerze modelu, liczbie użytych zmiennych, nazwie tych zmiennych oraz wiele miar jakości. Te, które warto wziąć pod uwagę to przede wszystkim:

- **rsquare** - współczynnik R-kwadrat,
- **aic** - kryterium informacyjne Akaike,
- **msep** - błąd średniokwadratowy predykcji.

Najwyższa wartość współczynnika R^2 związana jest z modelem zawierającym wszystkie dostępne zmienne objaśniające. Jest to pewna niedoskonałość tej miary, która rośnie wraz z liczbą zmiennych w modelu, nawet jeśli te zmienne nie są istotne.

W przypadku kryteriów informacyjnych oraz błędu średniokwadratowego interesują nas jak najmniejsze wartości. Wówczas jako najlepszy należy wskazać model nr 219 zawierający 6 zmiennych objaśniających.

Metodą, która także pozwoli uzyskać optymalny model, ale przy mniejszym obciążeniu obliczeniowym jest regresja krokowa polegająca na krokowym budowaniu modelu.

```
ols_step_both_aic(model)
```

```
## Stepwise Selection Method
## -----
##
## Candidate Terms:
##
## 1 . plec
## 2 . edukacja
## 3 . kat_pracownika
## 4 . pwynagrodzenie
## 5 . staz
## 6 . doswiadczenie
## 7 . zwiazki
## 8 . wiek
##
##
## Variables Entered/Removed:
##
## - pwynagrodzenie added
## - kat_pracownika added
## - doswiadczenie added
## - staz added
## - edukacja added
## - plec added
##
## No more variables to be added or removed.
##
##
##                                     Stepwise Summary
## -----
```

## Variable	## Method	## AIC	## RSS	## Sum Sq	## R-Sq	## Adj. R-Sq
## pwynagrodzenie	addition	9862.260	31053506813.535	106862706669.340	0.77484	0.7743
## kat_pracownika	addition	9786.152	26215474648.689	111700738834.186	0.80992	0.8087
## doswiadczenie	addition	9743.487	23853248017.651	114062965465.224	0.82705	0.8255
## staz	addition	9719.469	22576592070.620	115339621412.255	0.83630	0.8345
## edukacja	addition	9707.338	21912088629.084	116004124853.791	0.84112	0.8390
## plec	addition	9703.188	21629051655.016	116287161827.859	0.84317	0.8408

```
## -----
```

Otrzymany w ten sposób model jest tożsamy z modelem charakteryzującym się najlepszymi miarami jakości spośród zbioru wszystkich możliwych modeli:

```
wybrany_model <- lm(bwynagrodzenie ~ pwynagrodzenie + kat_pracownika + doswiadczenie + staz + plec + edukacja, data = pracownicy2)
summary(wybrany_model)
```

```
##
## Call:
## lm(formula = bwynagrodzenie ~ pwynagrodzenie + kat_pracownika +
##     doswiadczenie + staz + plec + edukacja, data = pracownicy2)
##
```

```
## Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -22922  -3300   -673    2537   46524
##
## Coefficients:
##              Estimate Std. Error t value      Pr(>|t|)
## (Intercept)   -6547.147   3402.860   -1.924    0.05496 .
## pwynagrodzenie     1.342     0.073   18.382 < 0.0000000000000002 ***
## kat_pracownika2   6734.992   1631.122    4.129  0.0000431843301918 ***
## kat_pracownika3  11226.635   1368.413    8.204  0.00000000000000023 ***
## doswiadczenie    -22.302     3.571   -6.246  0.00000000009514655 ***
## staz             147.865     31.461    4.700  0.0000034337703087 ***
## plec1            -1878.949    761.703   -2.467    0.01399 *
## edukacja         501.391     160.270    3.128    0.00187 **
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## Residual standard error: 6820 on 465 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.8432, Adjusted R-squared:  0.8408
## F-statistic: 357.1 on 7 and 465 DF,  p-value: < 0.00000000000000022
```

Uzyskany model charakteryzuje się mniejszym błędem standardowym od modelu ze wszystkimi zmiennymi i tylko jedną nieistotną zmienną. Wyraz wolny (Intercept) nie musi być istotny w modelu.

Wróćmy jeszcze na chwilę do tematu współliniowości zmiennych objaśniających:

```
ols_vif_tol(wybrany_model)
```

```
## # A tibble: 7 x 3
##   Variables      Tolerance    VIF
##   <chr>         <dbl> <dbl>
## 1 pwynagrodzenie 0.298 3.36
## 2 kat_pracownika2 0.687 1.46
## 3 kat_pracownika3 0.360 2.78
## 4 doswiadczenie 0.705 1.42
## 5 staz          0.986 1.01
## 6 plec1         0.683 1.46
## 7 edukacja      0.461 2.17
```

Współczynnik tolerancji wskazuje na procent niewyjaśnionej zmienności danej zmiennej przez pozostałe zmienne objaśniające. Przykładowo współczynnik tolerancji dla początkowego wynagrodzenia wynosi 0,3371, co oznacza, że 33% zmienności początkowego wynagrodzenia nie jest wyjaśnione przez pozostałe zmienne w modelu. Z kolei współczynnik VIF jest obliczany na podstawie wartości współczynnika tolerancji i wskazuje o ile wariancja szacowanego współczynnika regresji jest podwyższona z powodu współliniowości danej zmiennej objaśniającej z pozostałymi zmiennymi objaśniającymi. Wartość współczynnika VIF powyżej 4 należy uznać za wskazującą na współliniowość. W analizowanym przypadku takie zmienne nie występują.

Ocena siły wpływu poszczególnych zmiennych objaśniających na zmienną objaśnianą w oryginalnej postaci modelu nie jest możliwa. Należy wyznaczyć standaryzowane współczynniki beta, które wyliczane są na danych standaryzowanych, czyli takich, które są pozbawione jednostek i cechują się średnią równą 0, a odchyleniem standardowym równym 1. Standaryzacja ma sens tylko dla cech numerycznych, w związku z czym korzystamy z funkcji `mutate_if()`, która jako pierwszy argument przyjmuje warunek, który ma być spełniony, aby była zastosowane przekształcenie podawane jako drugi argument.

```
pracownicy2_std <- pracownicy2 %>%
  mutate_if(is.numeric, funs(scale))
```


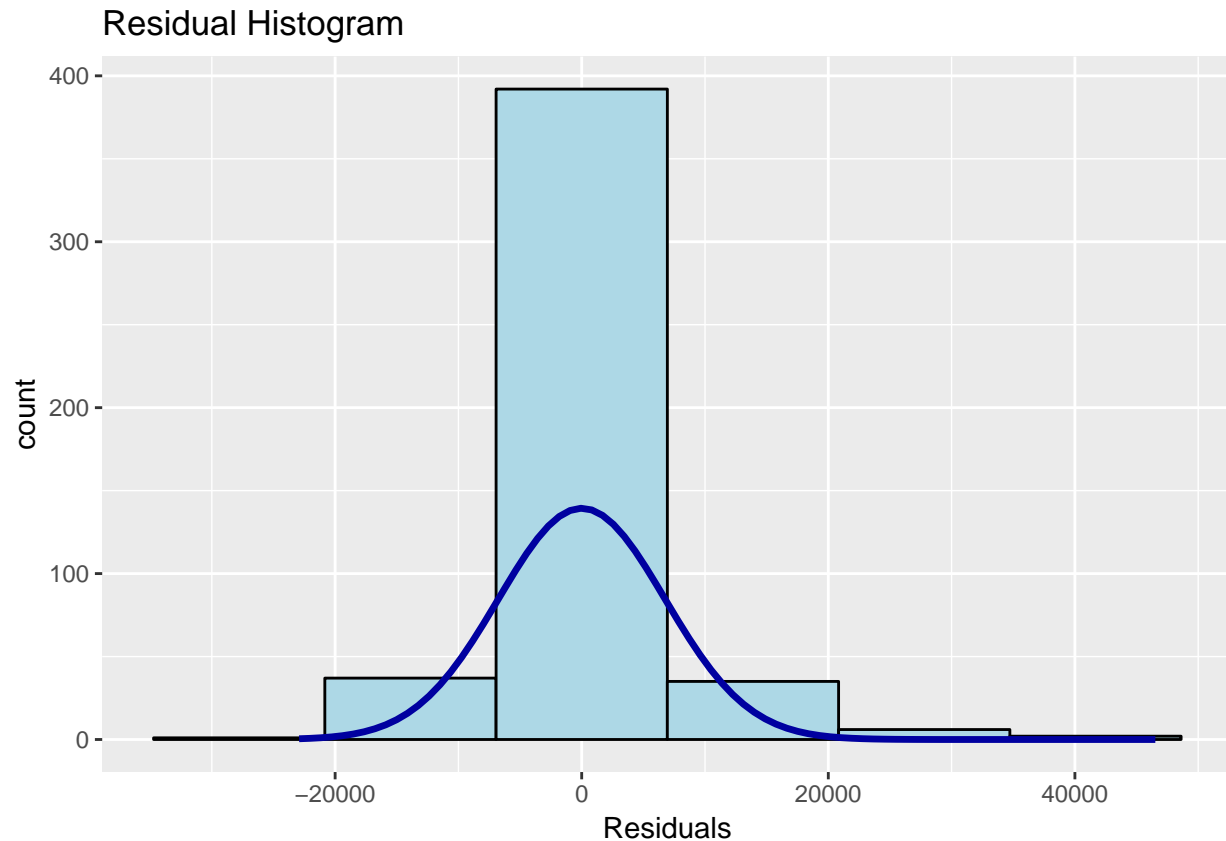
```
wybrany_model_std <- lm(bwynagrodzenie ~ pwynagrodzenie + kat_pracownika +
                        doswiadczenie + staz + plec + edukacja, data = pracownicy2_std)
summary(wybrany_model_std)
```

```
##
## Call:
## lm(formula = bwynagrodzenie ~ pwynagrodzenie + kat_pracownika +
##     doswiadczenie + staz + plec + edukacja, data = pracownicy2_std)
##
## Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -1.34098 -0.19306 -0.03939  0.14841  2.72171
##
## Coefficients:
##              Estimate Std. Error t value      Pr(>|t|)
## (Intercept)  -0.08893    0.03144  -2.828    0.00488 **
## pwynagrodzenie  0.61842    0.03364  18.382 < 0.0000000000000002 ***
## kat_pracownika2 0.39400    0.09542   4.129  0.0000431843301918 ***
## kat_pracownika3 0.65677    0.08005   8.204  0.00000000000000023 ***
## doswiadczenie  -0.13657    0.02187  -6.246  0.00000000009514655 ***
## staz           0.08691    0.01849   4.700  0.0000034337703087 ***
## plec1          -0.10992    0.04456  -2.467    0.01399 *
## edukacja       0.08464    0.02706   3.128    0.00187 **
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## Residual standard error: 0.399 on 465 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.8432, Adjusted R-squared:  0.8408
## F-statistic: 357.1 on 7 and 465 DF, p-value: < 0.00000000000000022
```

Spośród cech ilościowych największy wpływ na zmienną objaśnianą mają wartości wynagrodzenia początkowego, staż, edukacja i na końcu doświadczenie.

Reszty czyli różnice pomiędzy obserwowanymi wartościami zmiennej objaśnianej, a wartościami wynikającymi z modelu w klasycznej metodzie najmniejszych kwadratów powinny być zbliżone do rozkładu normalnego. Oznacza to, że najwięcej reszt powinno skupiać się wokół zerowych różnic, natomiast jak najmniej powinno być wartości modelowych znacznie różniących się od tych rzeczywistych.

```
ols_plot_resid_hist(wybrany_model)
```


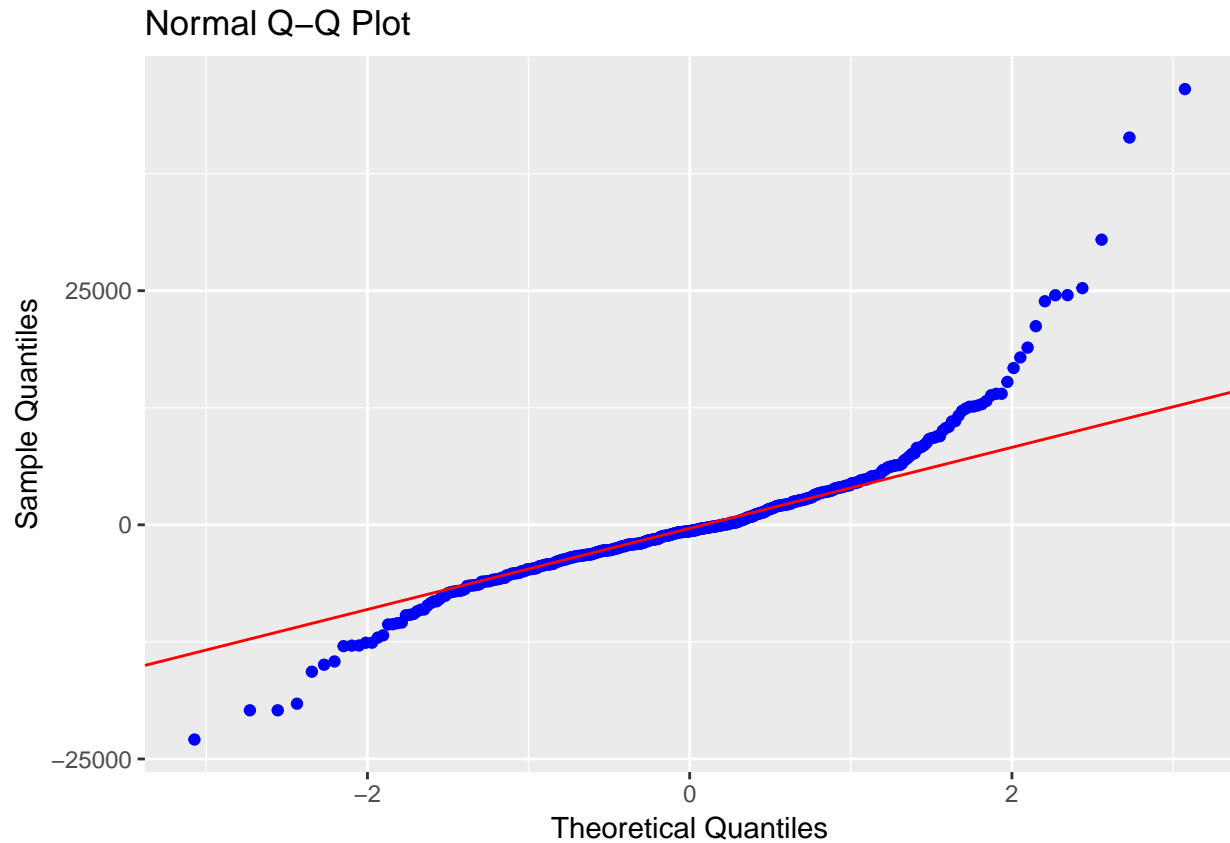
Reszty w naszym modelu wydają się być zbliżone do rozkładu normalnego. Jednoznaczą odpowiedź da jednak odpowiedni test.

```
ols_test_normality(wybrany_model)
```

```
## -----
##      Test           Statistic      pvalue
## -----
## Shapiro-Wilk         0.868         0.0000
## Kolmogorov-Smirnov    0.1092         0.0000
## Cramer-von Mises     42.5504         0.0001
## Anderson-Darling     13.0233         0.0000
## -----
```

Hipoteza zerowa w tych testach mówi o zgodności rozkładu reszt z rozkładem normalnym. Na podstawie wartości p, które są mniejsze od $\alpha = 0,05$ stwierdzamy, że są podstawy do odrzucenia tej hipotezy czyli reszty z naszego modelu nie mają rozkładu normalnego. W diagnostyce przyczyn takiego stanu rzeczy pomoże nam wykres kwantyl-kwantyl:

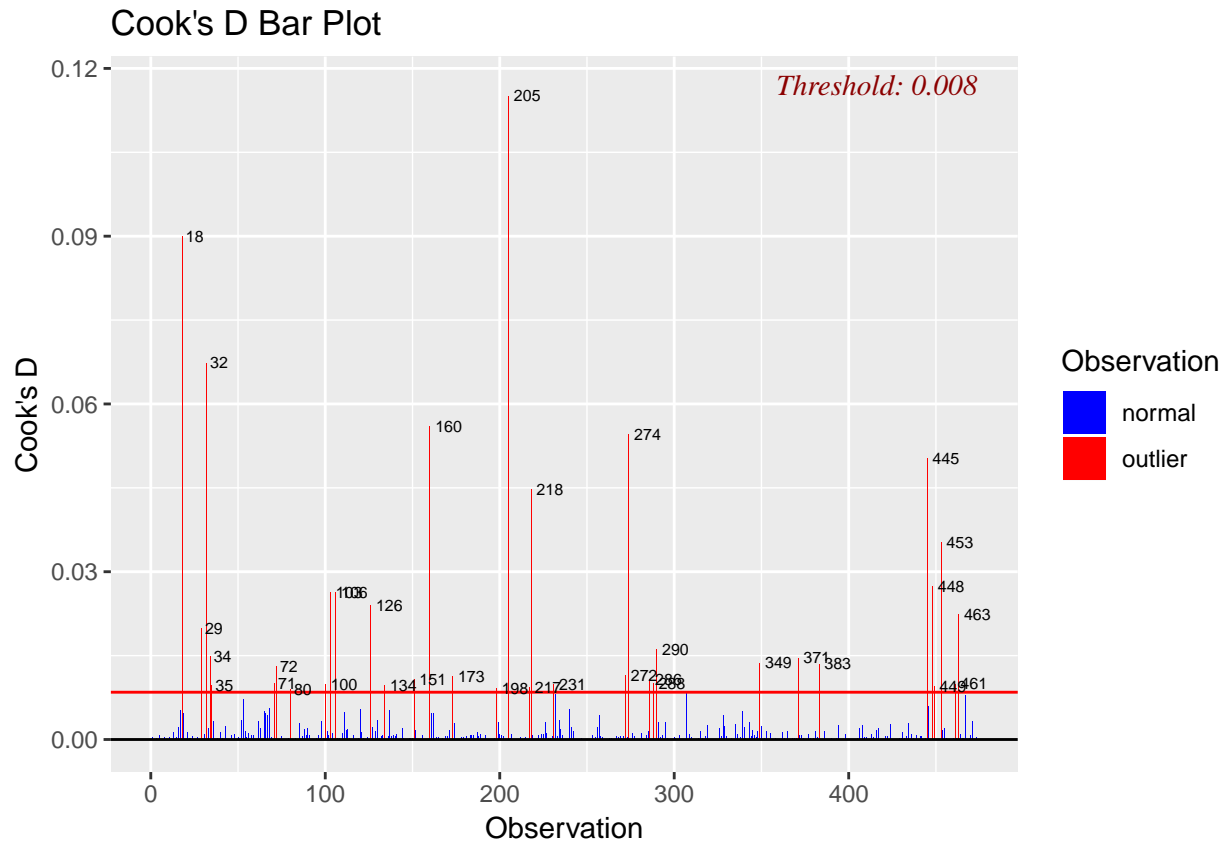
```
ols_plot_resid_qq(wybrany_model)
```


Gdyby wszystkie punkty leżały na prostej to oznaczałoby to normalność rozkładu reszt. Tymczasem po lewej i prawej stronie tego wykresu znajdują się potencjalne wartości odstające, które znacznie wpływają na rozkład reszt modelu.

Wartości odstające można ustalić na podstawie wielu kryteriów. Do jednych z najbardziej popularnych należy odległość Cooka:

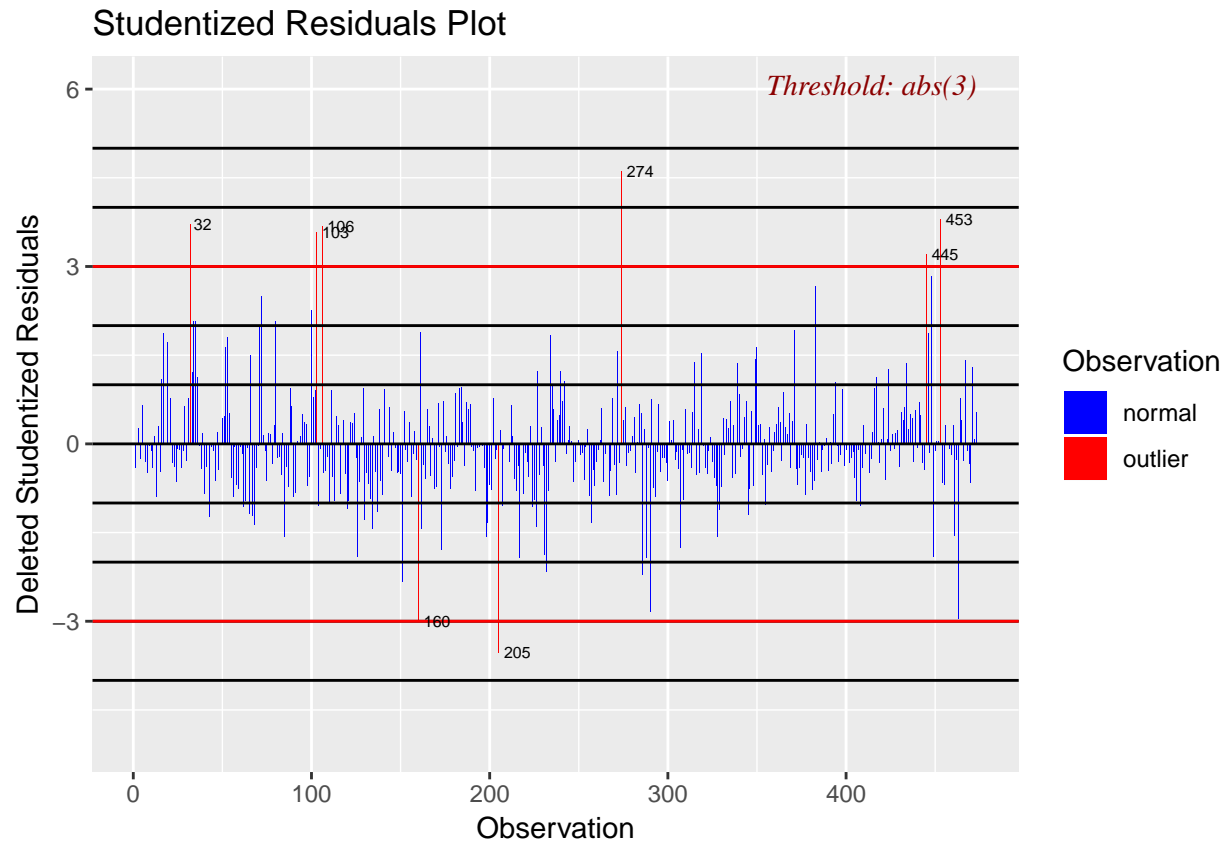
```
cook <- ols_plot_cooksd_bar(wybrany_model)
```


Przypisanie tej funkcji do obiektu zwraca nam tabelę z numerami zidentyfikowanych obserwacji wpływowych. W przypadku odległości Cooka jest to 12 obserwacji.

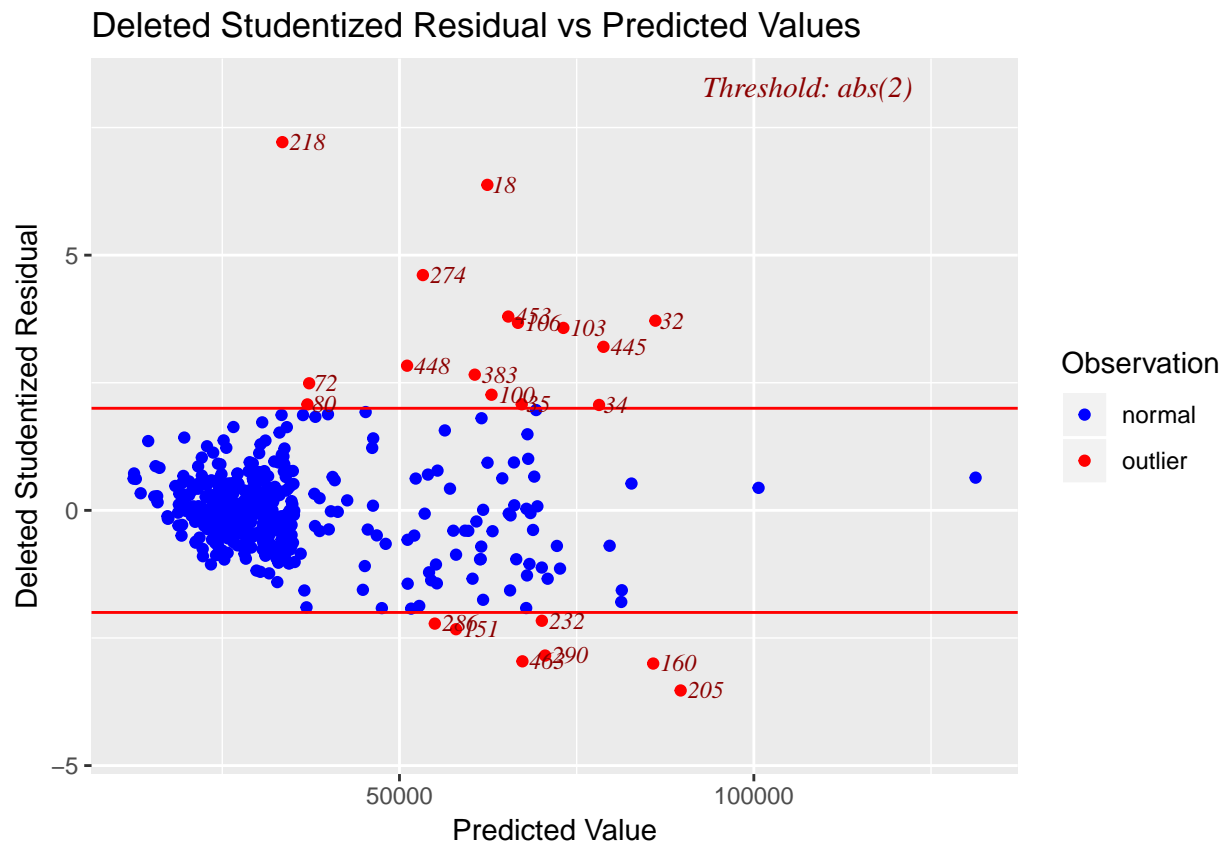
Inną miarą są reszty studentyzowane.

```
stud3 <- ols_plot_resid_stud(wybrany_model)
```


Wyżej wykorzystana funkcja jako kryterium odstawania przyjmuje wartość 3 identyfikując 4 obserwacje wpływowe. Z kolei dodanie do powyższej funkcji przyrostka *fit* powoduje przyjęcie jako granicy wartości równej 2.

```
obs_wplyw <- ols_plot_resid_stud_fit(wybrany_model)
```


W ten sposób zostało zidentyfikowanych 10 obserwacji odstających. Korzystając z tego ostatniego podejścia wyeliminujemy obserwacje odstające ze zbioru uczącego:

```
nr_obs_wplyw <- obs_wplyw$outliers$observation

bez_obs_wplyw <- pracownicy2[-nr_obs_wplyw,]

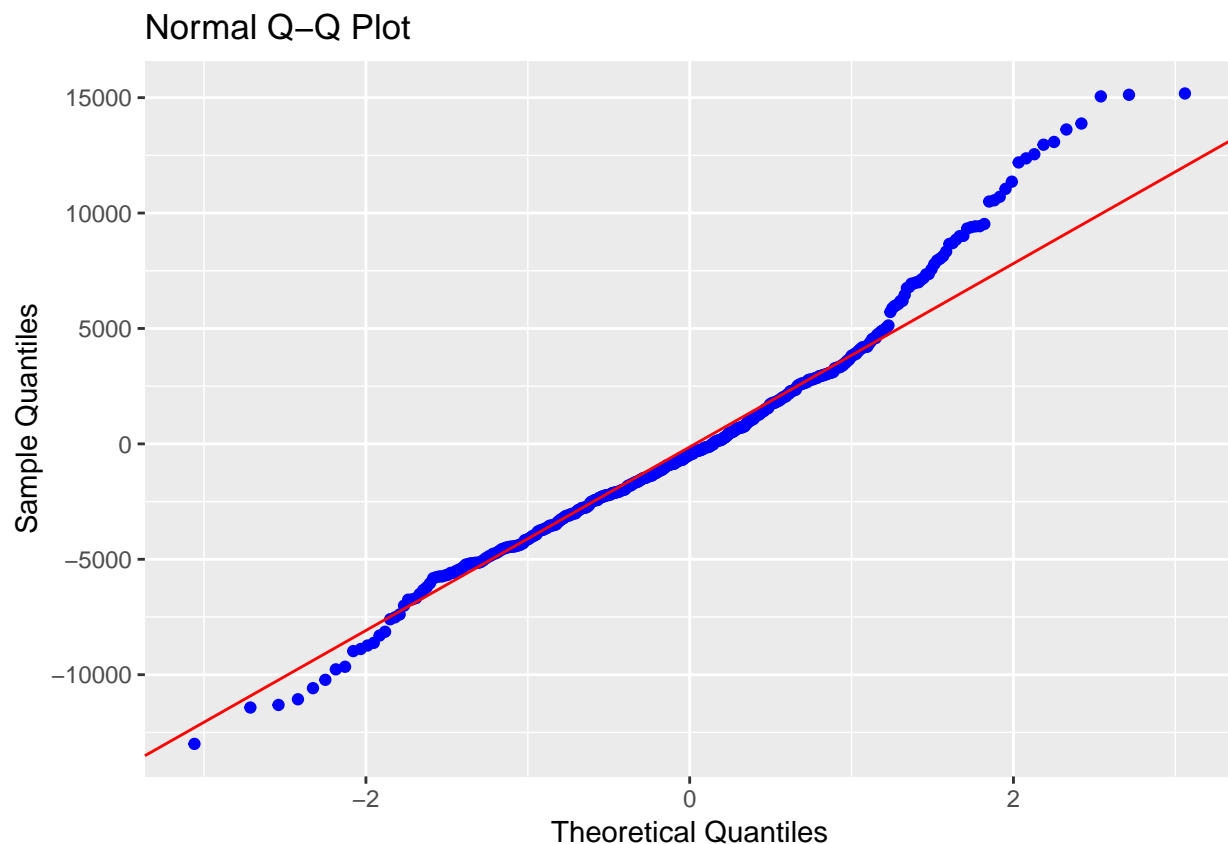
wybrany_model_out <- lm(bwynagrodzenie ~ pwynagrodzenie + kat_pracownika + doswiadczenie + staz + plec +
                        data = bez_obs_wplyw)
summary(wybrany_model_out)
```

```
##
## Call:
## lm(formula = bwynagrodzenie ~ pwynagrodzenie + kat_pracownika +
##     doswiadczenie + staz + plec + edukacja, data = bez_obs_wplyw)
##
## Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -12997.6  -2816.4   -481.4   2544.6  15180.2
##
## Coefficients:
##              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
## (Intercept)  -4307.25866  2381.76657  -1.808   0.071217 .
## pwynagrodzenie    1.39451    0.05382  25.908 < 0.0000000000000002 ***
## kat_pracownika2  6097.12115  1102.15833   5.532  0.0000000542431348 ***
## kat_pracownika3  9129.16469   972.97899   9.383 < 0.0000000000000002 ***
## doswiadczenie   -18.87447    2.41685  -7.810  0.00000000000000419 ***
```

```
## staz          120.56289    21.88184    5.510    0.0000000610683928 ***
## plec1        -1483.93151    521.34920   -2.846          0.004628 **
## edukacja      384.58159    109.81914    3.502          0.000509 ***
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## Residual standard error: 4592 on 443 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.8986, Adjusted R-squared:  0.897
## F-statistic: 561 on 7 and 443 DF, p-value: < 0.00000000000000022
```

Model dopasowany na takim zbiorze charakteryzuje się dużo mniejszym błędem standardowym oraz wyższym współczynnikiem R^2 . Sprawdźmy w takim razie normalność reszt.

```
ols_plot_resid_qq(wybrany_model_out)
```


Wykres kwantyl-kwantyl wygląda już dużo lepiej, ale dla pewności przeprowadzimy testy statystyczne.

```
ols_test_normality(wybrany_model_out)
```

```
## -----
##          Test          Statistic      pvalue
## -----
## Shapiro-Wilk           0.9708         0.0000
## Kolmogorov-Smirnov      0.0675         0.0328
## Cramer-von Mises       39.1404         0.0001
## Anderson-Darling        3.8103         0.0000
## -----
```

Tylko jeden test wskazał zgodność rozkładu reszt z rozkładem normalnym.

3.2.1 Zadanie

Na podstawie zbioru dotyczącego 50 startupów określ jakie czynniki wpływają na przychód startupów. Na zajęciach 27.04.2019 r. przedyskutujemy wyniki.

```
startupy <- read.csv("data/50_Startups.csv")
```

```
summary(startupy)
```

```
##      R.D.Spend      Administration      Marketing.Spend      State
## Min.      :    0      Min.      : 51283      Min.      :    0      California:17
## 1st Qu.: 39936      1st Qu.:103731      1st Qu.:129300      Florida   :16
## Median : 73051      Median :122700      Median :212716      New York  :17
## Mean   : 73722      Mean   :121345      Mean   :211025
## 3rd Qu.:101603      3rd Qu.:144842      3rd Qu.:299469
## Max.    :165349      Max.    :182646      Max.    :471784
##      Profit
## Min.      : 14681
## 1st Qu.: 90139
## Median :107978
## Mean   :112013
## 3rd Qu.:139766
## Max.    :192262
```


Chapter 4

Grupowanie

Metody grupowania są wykorzystywane np. do segmentacji klientów, w przypadku, gdy nie jest znany końcowy podział.

4.1 Metoda k-średnich

Algorytm:

1. Wskaż liczbę grup k .
2. Wybierz dowolne k punktów jako centra grup.
3. Przypisz każdą z obserwacji do najbliższego centroidu.
4. Oblicz nowe centrum grupy.
5. Przypisz każdą z obserwacji do nowych centroidów. Jeśli któraś obserwacja zmieniła grupę - przejdź do kroku nr 4, a w przeciwnym przypadku zakończ algorytm.

Zalety:

- dobrze działa zarówno na małych, jak i dużych zbiorach
- efektywny

Wady:

- trzeba wskazać liczbę grup
- losowy wybór punktów początkowych

4.2 Metoda hierarchiczna

Algorytm:

1. Każda obserwacji stanowi jedną z N pojedynczych grup.
2. Na podstawie macierzy odległości połącz dwie najbliższe leżące obserwacje w jedną grupę ($N - 1$ grup).
3. Połącz dwa najbliższe sobie leżące grupy w jedną ($N - 2$ grup).
4. Powtórz krok nr 3, aż do uzyskania jednej grupy.

Zalety:

- prosty sposób ustalenia liczby grup
- praktyczny sposób wizualizacji

Wady:

- nieodpowiedni dla dużych zbiorów

4.2.1 Zadanie

Na podstawie zbioru zawierającego informacje o klientach sklepu dokonaj grupowania klientów.

Opis zbioru:

- klientID - identyfikator klienta
- plec - płeć
- wiek - wiek
- roczny_dochod - roczny dochód wyrażony w tys. dolarów
- wskaznik_wydatkow - klasyfikacja sklepu od 1 do 100

grupowanie.Rmd

cały projekt

4.2.2 Zadanie 2

Dokonaj grupowania danych dotyczących 32 samochodów według następujących zmiennych: pojemność, przebieg, lata oraz cena.

4.2.3 Zadanie 3

Rozpoznawanie czynności na podstawie danych z przyspieszeniomierza w telefonie: User Identification From Walking Activity Data Set

Chapter 5

Klasyfikacja

A visual introduction to machine learning - niestety powstała tylko jedna część.

5.1 Drzewa klasyfikacyjne

Zalety:

- łatwa interpretacja
- nie trzeba normalizować cech
- rozwiązuje problemy liniowe i nieliniowe

Wady:

- mała efektywność przy małych zbiorach danych
- łatwo można przeuczyć

5.2 KNN

Algorytm:

1. Określ liczbę sąsiadów - K
2. Wyznacz K sąsiadów dla nowego punktu na podstawie wybranej odległości
3. Oblicz liczbę sąsiadów, w każdej z grup
4. Przypisz nową obserwację do grupy, w której ma więcej najbliższych sąsiadów

Zalety:

- łatwa interpretacja
- szybki i efektywny

Wady:

- trzeba określić liczbę sąsiadów

5.2.1 Zadanie

Zbuduj model klasyfikacyjny dla zbioru danych dotyczących cech internautów oraz informacji czy zamówili reklamowany produkt czy nie.

Przeprowadź imputację braków danych dla zbioru pracowników.

Chapter 6

Materiały z zajęć

6.1 28.10.2018

Wprowadzenie do R

Analiza sejmików

6.2 18.11.2018

Analiza struktury

Rossmann

Analiza struktury w R

6.3 16.12.2018

Prezentacja

Pracownicy

Korelacja w R

Regresja w R

6.4 26.01.2019

Pensja i doświadczenie

Pracownicy

Opis zbioru:

- id - kod pracownika
- plec - płeć pracownika (0 - mężczyzna, 1 - kobieta)
- data_urodz - data urodzenia
- edukacja - wykształcenie (w latach nauki)
- kat_pracownika - grupa pracownicza (1 - ochroniarz, 2 - urzędnik, 3 - menedżer)

- bwynagrodzenie - bieżące wynagrodzenie
- pwynagrodzenie - początkowe wynagrodzenie
- staz - staż pracy (w miesiącach)
- doswiadczenie - poprzednie zatrudnienie (w miesiącach)
- zwiazki - przynależność do związków zawodowych (0 - nie, 1 - tak)
- wiek - wiek (w latach)

Regresja w R